

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Franciszek
Nazwisko: Ornass
Miejsce urodzenia: Gdańsk
Data urodzenia: 20-05-1918
Imię ojca: Franciszek
Imię matki: Albina
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
<p>Franciszek Ornass był jednym z figurantów Sprawy Agenturalno-Grupowej krypt. „Federacja” zarejestrowanej 27.07.1957 przez Wydz. III KW MO w Gdańsku pod nr 19/57, zakończonej 26.10.1959, złożonej w archiwum 21.11.1959 pod sygn. 8581/II. F. Ornass został zarejestrowany do sprawy "Federacja" 20.11.1957. Ww. w ankiecie i życiorysach podaje m.in., że był Polakiem w Gdańsku, ukończył polskie gimnazjum i należał przed wojną do Związku Polaków w Niemczech. W czasie wojny ukrywał się w Warszawie pod pseud. "Bogdański". Był działaczem Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego powstałego w 1956 roku i wspierał je swoją wiedzą prawniczą. Został figurantem sprawy "Federacja", gdyż był znajomym osoby, która wystosowała memoriał do kanclerza Adenauera na temat trudnej sytuacji ludności pomorskiej w PRL, z propozycją popierania stworzenia autonomicznego państwa na Ziemiach Zachodnich. 17.02.1959 został tymczasowo aresztowany, jednak 27.08.1959 śledztwo przeciwko niemu częściowo umorzono postanowieniem Prokuratury Wojewódzkiej w Gdańsku. Wg SB nie postawiono go przed sądem, ponieważ do winy nie przyznał się, ale „potwierdzono jego wrogą działalność metodą operacyjną”. Trójka innych podejrzanych stanęła przed sądem i otrzymała wyroki skazujące. Ze względu na to, że F. Ornass był związany z tą sprawą, 20.11.1959 została na niego założona przez sek. III Wydz. III w Gdańsku sprawa ewidencyjno-obszernyjna przekwalifikowana na SOR krypt. "Odwetowiec" nr 1998/59. Następną sprawę - obserwacji operacyjnej - założył mu oficer operacyjny w KM MO w Gdyni 29.08.1960, a zarejestrował 05.11.1960 pod nr 2068/60.</p>	<p>IPN Gd 0027/881(8581/II), IPN Gd 00118/923/J (8581/2) mikrofilm.</p>	

Sprawę kontrolną sprawy operacyjnej o krypt. "Federacja" prowadził Wydz. III Dep. III MSW w okresie 03.05.1957 - 03.11.1959. Figuranci byli rejestrowani przez Wydz. III KW MO w Gdańsku. Sprawa została zakończona po postawieniu 3 osób spośród figurantów w stan oskarżenia i skazaniu ich prawomocnym wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku 09.10.1959. Akta zawierają dokumenty dotyczące znajomych najważniejszego figuranta, w tym Franciszka Ornassa, który stał się jednym z głównych inwigilowanych. W teczce znajdują się także dokumenty na temat Gryfa Pomorskiego, Zrzeszenia Kaszubskiego, relacje funkcjonariusza SB z przebiegu kolejnych dni procesu, historię ukrywania przed prokuraturą i sądem informacji, że cała współpraca z przedstawicielem rządu NRF była w istocie sfingowana.

IPN BU 0608/53/J (4220/K) mikrofilm.

20.11.1959 na Franciszka Ornassa została założona przez Sek. III Wydz. III KW MO w Gdańsku Sprawa Ewidencyjno-Obszewacyjna nr 1998/59 ze względu na to, że ww. wg SB był zaangażowany w działalność separatystów kaszubskich. Zdaniem SB nie został on skazany w sprawie sądowej przeciwko "grupie sopockiej", ponieważ do winy nie przyznał się i jako adwokat potrafił się bronić, ale „potwierdzono jego wrogą działalność metodą operacyjną”. 20.12.1960 z-ca Naczelnika Wydz. III zatwierdził założenie na tej bazie Sprawy Operacyjnego Rozpracowania (SOR) krypt. "Odwetowiec". Przeciwno Franciszkowi Ornassowi działali m.in. tajni współpracownicy (TW) pseud. "Leszek", "E-1", kontakt operacyjny (KO) pseud. "Doktor" i inni. Z ich relacji wyłania się obraz Franciszka Ornassa jako zdecydowanego antykomunisty, Polaka i obrońcy Kaszubów. Dokumenty zawierają omówienie jego wystąpienia w roli adwokata na jednej z rozpraw sądowych, gdzie "zaczął oskarżać czynniki państwowe o niewłaściwy stosunek do społeczeństwa kaszubskiego". SB jako cel SOR "Odwetowiec" postawiło sobie m.in. "udokumentować wrogą działalność figuranta i spowodować pozbawienie go prawa do wykonywania zawodu adwokata". Sprawę zakończono 12.10.1961ze względu na zgon Franciszka Ornassa w pierwszych dniach sierpnia 1961. Akta SOR krypt. "Odwetowiec" zachowały się w sprawie "Federacja".

Wpis na podstawie materiałów zawartych w aktach o sygn. IPN Gd 0027/881, IPN Gd 0118/923/J mikrofilm.

29.08.1960 KM MO w Gdyni założyła przeciwko Franciszkowi Ornassowi Sprawę Operacyjnej Obserwacji nr rej. 2068/60 (zarejestrowana w ewidencji 05.11.1960). Zdaniem gdyńskiego SB Franciszek Ornass "wg nadesłanych z Wydz. III-go materiałów był członkiem zlikwidowanej grupy, która stawiała sobie za cel oderwanie Pomorza od państwa polskiego. Dzięki jednak swemu prawniczemu wykształceniu potrafił w czasie śledztwa oczyścić się ze stawianych mu zarzutów pomimo, że posiadane materiały operacyjne wskazywały na jego powiązania z tą grupą. Biorąc powyższe pod uwagę oraz fakt, że w/w. może ponownie związać się działalnością z jakąś wrogą grupą" postanowiono założyć ww. sprawę.

Wpis na podstawie materiałów zawartych w aktach o sygn. IPN Gd 0027/881, IPN Gd 0118/923/J mikrofilm.